

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24079/2024
13.05.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца Града Крагујевца, кога заступа Градско правобранилаштво Града Крагујевца, против тужених АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Стефан Петровић, адвокат из ..., ради утврђења недопустивости извршења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1448/24 од 09.07.2024. године, у седници одржаној 13.05.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1448/24 од 09.07.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 161/23 од 18.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се утврди недозвољеност извршења одређеног по предлогу тужених, на основу решења о извршењу Јавног извршитеља Гордане Ђорђевић из ... број ИИ 245/22 од 18.07.2022. године, потврђено решењем Вишег суда у Крагујевцу Гж И 282/22 од 08.09.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени као солидарни дужници да врате новчана средства примљена недозвољеним извршењем, скинута принудним путем са рачуна тужиоца извршног дужника Града Крагујевца, по основу решења о извршењу Јавног извршитеља Гордане Ђорђевић из ... ИИ 245/22 од 18.07.2022. године и то следеће новчане износе: 129.855,00 динара, 1.987.880,57 динара, 1.987.880,57 динара, 3.975.759,72 динара, 3.975.759,72 динара, 18.949,92 динара, све у укупном износу од 12.076.085,50 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени као солидарни дужници да врате новчана средства на име извршног поступка у укупном износу од 130.182,00 динара, скинута принудним путем са рачуна тужиоца извршног дужника Града Крагујевца недозвољеним извршењем. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове поступка у износу од 1.020.558,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1448/24 од 09.07.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени су дали одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Комисије за враћање одузетог земљишта на територији града Крагујевца од 11.07.1997. године, утврђено је право на новчану накнаду за одузето земљиште означено као к.п. бр. .. у повришни од 2.45,16 ха к.о. ..., које је отуђено на коришћење као пољопривредно земљиште ПЗФ друштвене својине у корист „Завод Црвена Застава“ у Крагујевцу, тада ДД „Застава аутомобили“ п.о. на терет ДД „Застава аутомобили“ п.о. у Крагујевцу, а у корист правних следбеника ранијих сопственика одузетог земљишта, који износ накнаде је дужан да исплати обвезник накнаде, чија висина ће бити одређена у посебном поступку. Како странке из наведеног поступка пред надлежним управним органом нису постигли споразум, списи су достављени Општинском суду ради одређивања накнаде. Решењем донетим у ванпарничном поступку Р 33/09 од 08.10.2009. године, које је постало правноснажно 16.06.2010. године, обавезан је предлагач „Застава аутомобили“ а.д. Крагујевац да на име накнаде за одузето земљиште означено као к.п. бр. .., исплати предлагачима укупан износ од 11.399.940,00 динара у појединачним износима наведеним у побијаној пресуди, у једнократним тромесечним ратама у року од 10 година почев од дана истека годину дана од дана правноснажности одлуке са каматом. Над стечајним дужником „Застава аутомобили“ а.д. отворен је стечајни поступак решењем Ст 26/2016 од 27.07.2016. године због трајне неспособности плаћања у смислу члана 11. став 2. тачка 2. Закона о стечају, који поступак није окончан, а у ком поступку су тужени пријавили своје потраживање 30.08.2016. године, које пријаве су одбачене као неуредне, да би поднеском од 16.05.2017. године уредили пријаву потраживања. Тужени су 16.05.2022. године, као извршни повериоци, надлежном јавном извршитељу поднели предлог за извршење против овде тужиоца Града Крагујевца, као супсидијарног дужника, на основу решења Општинског суда у Крагујевцу Р 33/09 од 08.10.2009. године, ради наплате новчаног потраживања извршних поверилаца. Решењем о извршењу Јавног извршитеља Гордане Ђорђевић од 18.07.2022. године одређено је извршење против извршног дужника Града Крагујевца, ради намирења потраживања овде тужених по решењу Р 33/09 од 08.10.2009. године. Виши суд у Крагујевцу је решењем Гж И 828/22 од 08.09.2022. године, одлучујући о жалби Града Крагујевца, потврдио решење Јавног извршитеља Гордане Ђорђевић од 18.07.2022. године уз образложење да су се стекли услови да обавезу из извршне исправе испуни Град Крагујевац сходно члану 12. став 3. Закона о

начину и условима признања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискације због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа. Тужилац је поднео тужбу у складу са чланом 81. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу са предлогом да суд уврди недозвољеност извршења и обавезе тужене на повраћај примљеног износа.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, нижестепени судови су одбили тужбени захтев уз закључак да су у предметном извршном поступку били испуњени законски услови за прелазак новчане обавезе на овде тужиоца, уместо организације која због инсолвентности то није била у могућности да учини, као супсидијарног дужника за исплату накнаде одређене одлуком управног органа, у смислу члана 12. став 1. и 3. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа. Оценили су као неосновано позивање Града Крагујевца на околност да су тужени преклудирани за подношење предлога за извршење, јер предметно потраживање нису уредно пријавили у стечајном поступку који се води над примарним дужником, нити су доказали да им је предметно потраживање у том поступку правноснажно утврђено, с обзиром да закон није прописао обавезу ранијег сопственика да своје потраживање пријави у стечајном поступку, нити је законом одређено који је то тренутак који би се сматрао „крајњом немогућношћу за исплату“ примарног дужника. У ситуацији када се стечајни поступак спроводи над стечајним дужником који је неспособан за плаћање, при чему се сходно члану 93. Закона о стечају даном отварања стечајног поступка не може против стечајног дужника, односно над његовом имовином, одредити и спровести принудно извршење, нити било која мера поступка извршења у циљу намирења потраживања, то је правни пут који су изабрали тужени ради наплате потраживања законит. Тужилац није доказао да је приговор застарелости као спорна чињеница био истакнут од стране тужиоца, као извршног дужника, током трајања предметног извршног поступка што је неопходно сходно одредби члана 81. став 1. ЗИО, те је је приговор застарелости неоснован, имајући при томе у виду и да је крајњи рок за исплату у конкретном случају 16.06.2021. године, од када се имати рок застарелости, а да је тужени предлог за извршење поднео пре истека застареног рока 16.05.2022. године.

По оцени Врховног суда, неосновано се ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 5. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“, бр. 18/91...42/98) прописано је да се странкама, у смислу овог закона сматрају ранији сопственик с једне стране и општина и пољопривредна, односно друга организација код којих се одузето земљиште налази, односно која је отуђила то земљиште из друштвене својине, с друге стране. Одредбом члана 12. став 1. и 3. овог закона прописано је да у случају кад ранијем сопственику по одредбама овог закона припада право на новчану накнаду за одузето земљиште, исплата накнаде пада на терет организације која користи земљиште у моменту одређивања накнаде, а да у случају када организација није у могућности да

исплати новчану накнаду обавезу исплате те наканде извршиће општина, а ако ни она то није у могућности, ову обавезу извршиће Република Србија.

Законом о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/15...113/17) у члану 48. став 1, 2. и 3. прописано је да се извршни поступак води на предлог и у корист лица које као извршни поверилац није означено у извршној или веродостојној исправи, ако јавном или по закону овереном исправом докаже да је потраживање из извршне или веродостојне исправе прешло на њега, ако такав доказ није могућ – ако прелаз потраживања докаже правноснажном или коначном одлуком донетом у парничном, прекршајном или управном поступку; кад после доношења решења о извршењу на основу извршне или веродостојне исправе потраживање пређе са извршног повериоца на друго лице, на предлог стицаоца закључком се утврђује да је он ступио на место извршног повериоца, ако прелаз докаже јавном исправом или по закону овереном исправом и да се одредбе става 1. и 2. овог члана сходно примењују и кад се извршни поступак води према лицу које у извршној или веродостојној исправи није означено као дужник, као и када после доношења решења о извршењу на основу извршне или веродостојне исправе обавеза извршног дужника пређе на друго лице, као стицаоца обавезе.

Како је у конкретном случају утврђено да су тужени имали новчану потраживање утврђено правноснажним судским решењем Општинског суда у Крагујевцу Р 33/09 од 08.10.2009. године у односу на главног дужника „Застава аутомобили“ а.д. Крагујевац, које од истог није наплаћено јер је главни дужник у стечају и није у могућности да исплати новчану накнаду за одузето земљиште које припада овде туженима, то је правилан закључак нижестепених судова да је обавеза исплате предметне накнаде прешла на Град Крагујевац на основу одредбе члана 12. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа. Наиме, овом одредбом закона прописан је обавезан прелаз обавезе на исплату новчане накнаде за одузето земљиште на општину, односно Републику Србију. Правилан је закључак нижестепених судова да наведеним законом није прописана обавеза ранијег сопственика да своје потраживање пријави у стечајном поступку, уколико је над примарним дужником отворен стечајни поступак, нити је законом уопште одређено који је то тренутак који би се сматрао „крајњом немогућношћу за исплату“ на страни примарног дужника. Обавеза тужиоца као супсидијарног дужника произлази непосредно из закона, па се неосновано у ревизији указује да није утврђено по ком основу је Град Крагујевац извршни дужник у наведеном поступку извршења.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио је као у изреци. Захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен, јер тужилац није успео у поступку по ревизији.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**